

Křesťanská podnikatelská etika tvárou v tvář súčasným spoločenským zmenám

Ks. dr. Tomasz Gwoździewicz

Potreba etiky?

- Etické diskusie vytlačené na okraj spoločenského života
- "Etiku nepotrebujeme, v dôsledku kultúrnej zmeny bude etika nahradená praxou" (Sartre)
- "nie je ľahké podnikat' v Poľsku a prijímať prijímanie".

Súčasnú sociálne zmeny:

1. Globalizácia

- Dynamický a násilný charakter
- Paradox: univerzalizácia trhu proti fragmentácii národných trhov

Plusy:

- otvorenie trhov,
- dynamizovať hospodársku súťaž,
- pomáhať zamestnancom nájsť najlepšie miesta pre prácu a život.

Nebezpečenstvá:

- ekonomickú a sociálnu stratifikáciu,
- nezamestnanosť,
- ochudobňovanie nerozvinutých krajín
- zhoršenie kvality práce a kvality života zamestnancov

2. elektronická komunikácia

- Vznik digitálneho hospodárstva

"Digitálna ekonomika je dôsledkom technologického rozvoja a konvergencie metód spracovania údajov, komunikačných prostriedkov a akumulácie znalostí. Znamená realizáciu hospodárskych procesov s využitím elektronických prostriedkov výmeny údajov a internet je nevyhnutným nástrojom, ktorý predstavuje základnú infraštruktúru trhu." (E. Radomska)

Plusy:

- zníženie nákladov na obchodné operácie,
- jednoduchší kontakt so zákazníkmi
- zlepšuje obchodné operácie.

Nevýhody:

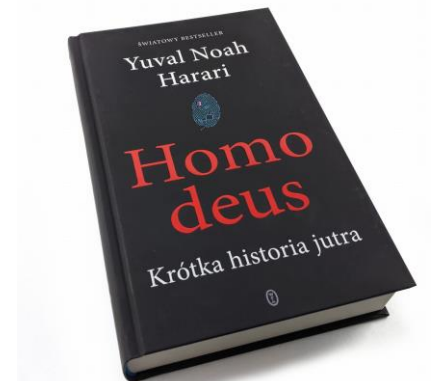
- zníženie ľudského faktora v rôznych priestoroch,
- znižovanie počtu zamestnancov prostredníctvom hromadného prepúšťania,
- nie príliš osobný prístup k zákazníkovi

3. Umelá inteligencia

- Umelá inteligencia môže v mnohých prípadoch nahradiť človeka a niekedy byť dokonca lepšia ako on. To prinesie jasné zmeny v podnikaní, na trhoch práce. Ľudia sa už nebudú môcť cítiť vo svojej práci bezpečne, pretože ich kedykoľvek môže nahradiť stroj.
- "Preto, aj keď bude veľa nových pracovných miest pre ľudí, možno sme svedkami vzniku novej, zbytočnej triedy. Môžeme dokonca čeliť najhoršiemu: budeme trpieť v rovnakom čase v dôsledku vysokej nezamestnanosti a nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily."

ÚLOHA PRE ETIKU:

- vytvorenie etických noriem: dokument Európskej komisie "*Ethics Guidelines for Trustworthy AI*".
- dohľad nad ich uplatňovaním

4 Ideológia konzumerizmu

- Spôsobené modernou spoločnosťou, ktorá je zameraná na spotrebu ako najdôležitejšiu ľudskú činnosť.
- Postmoderný človek nespotrebuje tovar pre jeho úžitkovosť, ale pre jeho zmysluplnosť
- Mechanizmy stimulované ekonomikou aj politikou
- zmeny na axiologickej úrovni. Týkajú sa zmien v kultúre a tiež v ľudskej psychike, ktoré ukazujú spotrebu ako spôsob uspokojovania všetkých druhov potrieb. V tomto chápaní sa spotreba stáva cnosťou a kľúčom k šťastiu, pretože umožňuje uspokojiť nielen potrebu vlastniť, ale aj potrebu rozvoja a seberealizácie. Dobro, po ktorom človek túži, nie je nadprirodzeným dobrom, ale materiálnym dobrom, a dosiahnutie tohto dobra prináša šťastie bez ohľadu na prostriedky použité na jeho získanie

Trpká pravda o konzumerizme

**WE BUY THINGS WE DON'T NEED
WITH MONEY WE DON'T HAVE
TO IMPRESS PEOPLE WE DON'T LIKE.**

Dave Ramsey

Etický obrat...

- Teoretickým základom podnikateľskej etiky je katolícka sociálna náuka. Stanovuje morálne princípy spoločenského a ekonomického života a naznačuje možnosti ich praktického uplatnenia v konkrétnych podmienkach času a miesta. Má charakter morálnej vedy, pretože vychádza zo zjavenej a prirodzenej etiky. Z noriem prirodzeného práva vyvodzuje morálne hodnotenia a závery týkajúce sa ekonomických javov (prof. A. Barcik).
- ...aby sme sa dopracovali k účinnej praxi, ktorá zodpovedá etickej citlivosti človeka, je potrebné obrátiť sa na svet hodnôt a morálnych hodnotení... (J. Žyciński)

... ktorým smerom?

1. Antropológia

a) správne chápanie dôstojnosti ľudskej osoby

a) sociálny rozmer ľudského života

a) pravdu o jej integrite, ktorá na jednej strane súvisí s hospodárskym pokrokom, ale nie je obmedzená len naň.

(K. Glombik)

2. Voľný trh

- "Voľný trh je spoločensky dôležitou inštitúciou, pretože je schopný zaručiť efektívne výsledky pri výrobe tovarov a služieb." (KNSK 347)
- Mala by rešpektovať spoločné dobro, ako aj subjektivitu osoby

Pozitívny rozmer:

- obmedzenie nadmerného zisku jednotlivých spoločností;
- reagovanie na požiadavky spotrebiteľov;
- lepšie využívanie a šetrenie zdrojov;
- odmeňovanie podnikateľského úsilia a inovačných zručností,
- výmena informácií, aby bola možná skutočná konfrontácia a predaj tovaru v rámci zdravej hospodárskej súťaže

(KNSK)

Negatívne účinky:

- nerovnaké zaobchádzanie s prevádzkovateľmi poľnohospodárskych podnikov na základe vlastníckej štruktúry,
- vysoké prekážky vstupu na trh,
- klientelizmus (zaobchádzanie s podnikmi štátnej správy zo strany vládnucich ako s "politickou korisťou")
- opätovné znárodnenie spoločností

(K. Szarzec)

Trh má v moderných spoločnostiach dôležitú sociálnu funkciu, preto je potrebné identifikovať jeho pozitívne možnosti a vytvoriť podmienky pre jeho konkrétny rozvoj.

(KNSK 350)

3. hodnota práce

- je to činnosť charakteristická pre človeka, zameraná na udržanie a rozvoj jeho vlastného života a života iných ľudí v mnohých smeroch, vrátane kultúrneho, morálneho a duchovného rozvoja; je to činnosť, ktorá je súčasťou podobenosti, ktorú dal Boh človeku, a ktorá je znakom ľudskosti, tvorí takpovediac ľudskú prirodzenosť
- Človek predmetom práce (Ján Pavol II., Laborem exercens)
"Z toho okamžite vyplýva veľmi dôležitý etický záver: hoci je pravda, že človek je určený a povoláný k práci, práca je predovšetkým "pre človeka", a nie človek "pre prácu".
- Duchovný rozmer práce:
"aktivita, práca sa ukazuje nielen ako výraz spirituality, ale aj ako jej súčasť, nástroj, inšpirácia, zdroj" (Misztal).

Koniec